

1. Губко О. Психологія українського народу. К: Задруга. 2003.
2. Твір-роздум: «Мова як суспільне явище». URL: osvita.ua.
3. Дзюба І. Сучасна мовна ситуація в Україні. Урядовий кур'єр. 2004.
4. Голуб Ірина Борисівна. Риторика: навч. посіб. М. Ексмо, 2005. С. 383.
5. «Мова як чинник формування людини і нації». URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2007/05/7/3236105/>.
6. Коваленко С. Сучасна риторика: навч. практич. посіб. Т.: Мандрівець, 2007. С. 184.
7. Пасько І. Українська ідея на тлі європейської культури. Схід. 1996. № 5; 6. С. 4-11.

Зибіна Анастасія Сергіївна
здобувачка вищої освіти 3-го курсу,
група ЮД-841, юридичний факультет,
Науковий керівник:
Халансіс Олексій Владиславович
д. філос. н., професор,
завідувач кафедри
соціально-гуманітарних дисциплін
(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)

ФІЛОСОФІЯ ГЛОБАЛЬНИХ ПРОБЛЕМ

Впродовж усього свого довгого періоду історичного існування філософія завжди переймалася проблемою пошуку засад світобудови, тому на даний момент виникла необхідність ретельного аналізу так званих глобальних проблем сучасності. Справа в тому, що нинішній стан існування людства характеризує його як переважно єдиного суб'єкта взаємодії з природним середовищем. Звичайно, що не всі його суб'єкти однаковою мірою впливають на довкілля, як і різною мірою усвідомлюють необхідність їх вирішення спільними зусиллями.

Сучасне людство, вступивши в третє тисячоліття свого розвитку, породило нові проблеми, загостило увагу до традиційних глобальних проблем. Коли ми нині говоримо про глобальні проблеми сучасності, то всі вони, без перебільшення, зумовлені проявом людського невігластва, ігноруванням органічної причетності людини до субстратної (речовинної) та субстанційної (ідеальної у вигляді закону) основ світобудови. Будучи на 80% створена з води (а мозок навіть на 90%), людина не може розраховувати на те, що, споживаючи забруднену воду, вона не відчує на собі негативні наслідки й не перейде до пошуку причин хвороби. Аналогічно з повітрям, землею та вогнем.

Зараз людство живе в період науково-технічної революції, який посилив антропогенний вплив на природу в цілому. У ньому переплелися позитивні й негативні явища: вдосконалення технологій і зростання виробництва, що сприяють повнішому задоволенню потреб людей, раціональнішому користуванню природними ресурсами, збільшенню виробництва продуктів харчування тощо. З іншого - забруднюється природне середовище, знищуються ліси, посилюється ерозія ґрунтів, випадають кислотні дощі, зменшується озоновий шар навколо землі, погіршується стан здоров'я людей тощо. Певні труднощі виникають і з самого життя та діяльності людини.

У наш час, як зазначає В. А. Тураєв, за думкою більшості фахівців, глобальними проблемами можна вважати наступні.

1. Збереження миру.
2. Зміцнення всесвітньої безпеки і роззброєння.
3. Перенаселення планети, реалізацію розумної демографічної політики.
4. Ліквідацію відсталості, зростаючого розриву в рівні розвитку розвинених країн та країн, що розвиваються.
5. Подолання екологічної кризи, перехід до стійкого розвитку.
6. Боротьбу з голодом, убогістю і хворобами.
7. Раціональне використання мінерально-сировинних ресурсів.
8. Використання Світового океану і космічного простору на користь усієї світової спільноти.

Проте останнім часом до вище перелічених традиційних проблем науковці відносять наступні: запобігання поширенню наркотиків; проблеми науки і науковотехнічного прогресу; розвиток самої людини, соціально-політичних змін глобального масштабу і цілий ряд інших [1, с. 96].

Сьогодні існують і інші варіанти класифікації глобальних проблем. Так, одна з них ґрунтується на зв'язку суспільства з іншими феноменами. З цієї точки зору виділяють:

– проблеми інтерсоціальні: створення та збереження мирних відносин між державами, новий міжнародний економічний порядок, подолання нерівномірності економічного розвитку, подолання міжнародної дестабілізації;

– проблеми взаємодії суспільства та природи: природні ресурси (паливо, енергія, сировина, вода), вивчення та використання Світового океану та космосу;

– проблеми взаємодії суспільства та людини: демографічні, охорони здоров'я, освіти.

Філософське дослідження глобальних проблем виходить із об'єктивного статусу їх існування. В їх основі лежить суперечність між людиною (суспільством, людством) та існуючою дійсністю, спроможністю природного й суспільного середовища задовольняти людські потреби,

інтереси й бажання. Це реальні, а не ілюзорні проблеми. А відтак, їх аналіз має бути об'єктивним, а шляхи вирішення - реалістичними. Вони реально й дієво впливають на сучасний розвиток, темпи прогресу і несуть загрозу (в разі їх не вирішення) майбутньому людства.

Глобальні проблеми вимагають для свого вирішення кооперації зусиль усіх країн і народів, оскільки вони не знають кордонів, зачіпають усіх, заважають усім нормально жити та діяти. Вони настільки ємкі і складні, що жодне суспільство, країна самостійно вирішити їх не в змозі. Тому міжнародне кооперування зусиль та ресурсів землян – життєва необхідність. Це й глобалізує світ, сприяє єднанню, цілісності й взаємозалежності суб'єктів цивілізаційного процесу, поглибленню міжнародних відносин і співробітництва. Це виклик, який ставить життя перед сучасниками, а, можливо й майбутніми поколіннями. Нині знову актуальним стало гасло: «бути чи не бути» людству [4].

Гострота глобальних проблем залежить не лише від того, що непередбачені екологічні та соціально-економічні наслідки глибоко впливають на всі боки життя сучасної людини. Істотним є й те, що ці проблеми настільки взаємопов'язані, що практично неможливо добитися успіху у вирішенні однієї з них, ігноруючи або приділяючи недостатню увагу іншим. Крім того, однобічний підхід до вирішення глобальних проблем може призвести до тяжких наслідків, які негативно позначаються на перспективах розвитку усього людства.

Вирішення глобальних проблем можливе лише після загального об'єднання світових. Навіть найбмогутніша держава не в змозі вирішити самостійно загальнолюдські проблеми. Для їх подолання потрібно спільне використання економічних, інтелектуальних, науково-технічних і культурних ресурсів всього людства. Необхідні також політична воля урядів і народів різних країн, широке розповсюдження у світі нового політичного мислення. На теперішній час різні країни по-різному ставляться до вирішення глобальних проблем: одні ігнорують ці проблеми, інші витрачають великі кошти на їх подолання. Деякі вчені вважають, що людство має вибирати між матеріальним прогресом і продовженням життя на Землі.

1. Внучко С.М. Глобальні проблеми сучасності: причини виникнення та шляхи їх розв'язання. Київ, 2014. С. 95-99.

2. Дорошкевич А.С., Сук О.Є., Омелянцев А.П. Філософія глобальних проблем сучасності. Конспект лекцій. Харків: ХНАДУ, 2014. 174 с.

3. Жадько В.А. Глобальні проблеми сучасності як об'єкт філософської рефлексії. Вип.43. Запоріжжя, 2010. С. 187-195.

4. Глобальні проблеми сучасності: веб-сайт. URL: https://pidruchniki.com/19601208/filosofiya/globalni_problemi_suchasnosti (дата звернення: 24.05.2019).

5. Халапсис А. В., Халапсис В. С. Будущее человечества: цивилизационные конфликты или переход к ноосфере? *Грані. Науково-теоретичний і громадсько-політичний альманах*. 2011. №4 (78). С. 32-36.